

**"לְבַנְיָנָה שֶׁל תּוֹרָה" – הַלֵּק רַנ"ו**

שיחה שנמסרה בביהמ"ד מפי מו"ר רה"י

**"אֵלֶּיךָ יִדְבָּרְנוּ יִרְאֵי ה' אֵיֶשׁ אֶת יְרֵהוּ"**

בניית חבורות לעבודת ה' בימי השובבי"ם



**"שובו בָּנִים שׁוֹבְבִים"**

בימים אלו אנו נכנסים לימים מיוחדים וגדולים שבעלי הסוד לימדונו שמעלתם גדולה מאוד<sup>1</sup>. הימים הם ימי "שובבי"ם,

שאלו הם ראשי התיבות של הפרשיות העוסקות בשעבוד מצרים וביציאה ממזנה, החל מפרשת "שמות" עד לפרשת "משפטים". ימים אלו הינם ימים בהם יוצאים מן המיצרים, המיצרים הפרטיים שיש לכל אחד מאתנו<sup>2</sup>, זוהי עבודת ה' של תקופה זו. הנושא של עבודת ימים אלו הוא בניין הקדושה של אדם מישראל. בימים קדמונים תיקנו ונהגו להתענות בהם<sup>3</sup>. בעבר היו שנהגו, ואולי גם היום ישנם כאלה, להתענות תענית הפסקה, הנמשכת מיום ראשון ועד שישי. יש הצמים בשני ובחמישי, וישנם הצמים את כל ארבעים היום של תקופה זו<sup>4</sup>. ישנן כל מיני מדרגות ובחינות וסוגים של עבודה בכיוון של תעניות ולקחת ייסורים, שמטרתם לצאת מן המיצרים ולהתקרב יותר לקב"ה.

אמנם, אנו יודעים כי גדולי הדורות האחרונים<sup>5</sup> כתבו שכיום דרך התעניות אינה הדרך הכבושה לרבים. בכל זאת, מפני

גדלותם של הימים הללו, ברצוני לנסות להציע דרך מחודשת של עבודה שתוכל להצמיחנו מעלה מעלה, שהלוא זוהי המטרה.

**"קְדָשִׁים תִּהְיוּ"**

כפי שצוין, מרכז עבודת ה' של ימים אלה הוא נושא הקדושה. "מסילת ישרים" הוא ספר בניין עבודת ה' של כל יהודי. כל הבא לישיבה עמל לקנות בקרבו את הספר הזה ולהפנימו. כבר הזכרנו את זעקתו<sup>6</sup>: "מה נעשה ביום תוכחה אם התרשלנו מן העיון הזה" – במידות, באהבת ה', בדבקות, בעבודת ה' – "והנחנו דבר שהוא כל כך מוטל עלינו, שהוא עיקר מה ה' אלוקינו שואל מעמנו?" וכי הקב"ה מצפה מאתנו שנמלא עצמו בידע מהשפה ולחוף? "הייתכן שייגע ויעמול שכלנו בחקירות אשר לא נתחייבנו בהם, בפלפולים אשר לא יצאו לנו שום פרי מהם ודינים אשר אינם שייכים לנו, ומה שחייבים אנו לבוראנו חובה רבה נעזבנו להרגל ונניחם למצוות אנשים מלומדה?" היינו, האם נשאיר ליד ההרגל מושגים כיראת ה', כאהבתו, כדבקות בו, כקדושה, ונניח

יתכנסו כמה תלמידים, ושוחחו ויחשבו כיצד ניתן להתקדם בעבודת ה' ולקדם את הישיבה בכלל. כל חבורה כזו תהיה מעין סירת של עבודת ה' בישיבה.

האלקית ממאסר הגוף, משכא דחויא, ליכלל ביחוד אור אין סוף ברוך הוא על ידי עסק התורה והמצוות בכלל".

<sup>3</sup> עי' מגן אברהם, סוף סימן תרפה: "יש נוהגין בשנה מעוברת לקבוע תעניות בכל יום ה' מפרשיות שובבי"ם ת"ת".

<sup>4</sup> עי' יסוד ושורש העבודה, שער יב, פרק ב

<sup>5</sup> עי' לדוגמא: אגרות הראי"ה, אגרת עג; נתיבות שלום – ימי השובבי"ם

<sup>6</sup> הקדמת המחבר

<sup>1</sup> עי' באר היטב, אורח חיים, סוף סימן תרפה: "וכתב האר"י ז"ל בפירוש התורה, שימים אלו מסוגלים לתקן עון הקרי יותר מכל השנה להמתענים בהם, לכן מתחיל מפרשת שמות, שאז התחיל השעבוד שנתקן הקרי דאדם הראשון, ונגמר בפרשת: 'כי תקנה עבד עברי'".

<sup>2</sup> עי' תניא פרק מז: "והנה בכל דור ודור, וכל יום ויום, חייב אדם לראות עצמו כאילו הוא יצא היום ממצרים. והיא יציאת נפש



שדברים אלו יתפתחו ממילא, בעודנו עסוקים באסיפת ידע? הלוא התביעה של "מה ה' א- להיך שאל מעמך פי אם ליראה את ה' אלהיך?" היא נושא המקיף של כל חיינו, לא ייתכן שלא נקדיש לה את תשומת הלב המרבית. בפרט שלעיתים יש גם הטועים בעניינים אלו. כדברי "מסילת ישרים"<sup>8</sup>: "עד שידמו רוב בני האדם שהחסידות תלוי באמירת מזמורים הרבה וידיויים ארוכים מאד, צומות קשים, וטבילות קרח ושלג, כולם דברים אשר אין השכל נח בהם ואין הדעת שוקטה". רומז כאן בעל "מסילת ישרים" שבאמת אין זה רצון ה' מאתנו.

### "קדשים תהיו"

לכאורה דברינו אינם מובנים. על מה מדובר כעת? הלוא ה"מסילת ישרים" מביא את דברי התנא הקדוש רבי פנחס בן יאיר, שעליהם השתית את ספרו הערוך באופן של עלייה במדרגות, אשר רק בפסגתם מצויה מידת הקדושה: "תורה מביאה לידי זהירות, וזהירות מביאה לידי זריזות, וזריזות מביאה לידי נקיזות, ונקיזות מביאה לידי פרישות, ופרישות מביאה לידי טהרה, וטהרה מביאה לידי חסידות, וחסידות מביאה לידי ענווה, וענווה מביאה לידי יראת חטא, ויראת חטא מביאה לידי קדושה, וקדושה מביאה לידי רוח הקודש" – מה לנו לקפוץ מדרגות? מה לנו לדבר על כך כלל? לוואי ונהיה מן הזהירים! לוואי שנדע להיזהר ולהישמר מן הכישלון! מה הטעם בכלל לדבר על מידת הקדושה?

שאלה זו הינה שאלה מצוינת. ייתכן ואילו הייתה נשאלת לפני כמאה הייתה אף נכונה. אמנם, במציאות בה חיים אנו, היושבים כאן בבית המדרש שלנו ועם ישראל כולו, בדור הגאולה – דור גדול שטמונים בו כוחות ענקיים, דור שבו גילויים גדולים, דור הרוצה

לשמוע דיבורים גדולים – הניסיונות העומדים כנגדנו הינם בהתאם. מעולם לא עמדו בני-אדם הרוצים לשמור תורה ומצוות בניסיונות קשים בתחום הקדושה כפי שעומד בהם הדור שלנו. לא היה כדבר הזה! מאז ומעולם יהודי בא לעולם הזה לעמוד בניסיון, מאז ומעולם היו ניסיונות גם בתחום הקדושה, אולם הניסיונות כפי שכל אחד ואחד – בין בחור צעיר בין מבוגר ובין זקן – עומד בהם בדור זה הינם מיוחדים וגדולים. בתקופתנו קיים איזשהו ענו, הרוצה למנוע, לעצור ולחסום את הערכים הגדולים הללו, את המידות הגדולות – חסידות וקדושה – מלהופיע בנו. ישנו כמין ניסיון להכניסנו לתוך מיצרים, ועלינו בימים אלו של פרשיות השובבי"ם להיחלץ מהם.

### "איש את רעהו יעזרו"

ברצוני להציע הצעה מעשית נפלאה, ששמעתי שהיא נעשית באחת משיבות ההסדר ושם היא פועלת גדולות ונצורות. והבוחר יבחר.

ציינו שימים אלה הם ימים בהם יוצאים מן המיצרים. המיצר הגדול ביותר של בן דורנו בעבודת ה' הוא כאשר חסר לאדם התחדשות בעבודת ה'. זהו מיצר עמוק ביותר. המפתח להצלחה בהתמודדות זו הוא היצירתיות והיוזמה. בעבר הידע היה המפתח לכל, אך כיום הידע נפוץ ונגיש, כך רבש"ע הנהיג בעולמו. על כן, כיום נדרשת בעבודת ה' היצירתיות, שתקנה לנו התחדשות ותאפשר לנו שלא לשקוע ב"מצות אנשים מלמד"ה<sup>9</sup>.

לפיכך, ברצוני לקרוא לכולנו, לכל בני הישיבה, בין אלה שנולדו בארץ ישראל ובין שנולדו בחוץ לארץ, לייסד ולארגן חבורות שתשבנה ותחשבנה בענייני עבודת ה'. יתכנסו כמה בחורים, כמה אברכים, ישוחחו ויחשבו במשך כחצי שעה, כיצד ניתן להתקדם

<sup>9</sup> ישעיהו, פרק כט, פסוק יג

<sup>7</sup> דברים, פרק י, פסוק יב  
<sup>8</sup> הקדמת המחבר



בעבודת ה', כיצד ניתן לקדם את הישיבה בכלל. כל אחד יעלה את הרעיונות שלו. כדאי לסייג את ההחלטות בנוגעות לימי השובבי"ם בלבד. כך קיבלתי מרבתי כי לעולם מוטב שקבלת קבלות תהיה רק לזמן קצוב, שלאחריו יוכל האדם להמשיך בהנהגה זו, אם ירצה בכך. מפני שכאשר אדם חושב רחוק מדי הוא עלול להתייאש כבר בהתחלה.

ייתכן שתשב חבורה ותחליט שבימי שובבי"ם ילמדו בני החבורה לפני התפילה בישיבה לימוד בענייני תפילה, וזו תהא תרומתם להשפעה על עצמם ועל האווירה הסביבתית. חבורה אחרת תחליט כי היא תעבוד לקנות לה מידות נאות – עדינות נפש, דיבור יותר מעודן בין אדם לחברו וכדומה. חבורה נוספת אולי תחליט שהיא מעוניינת להתחזק באכפתיות – ברצונם לפעול שבישיבה תשרור אכפתיות מהישיבה מבחינה חיצונית ומבחינה רוחנית. אחרים אולי יחליטו לטבול במקווה מידי יום בימי השובבי"ם, אולי רק בשני וחמישי. אולי תהיה חבורה שתקבל על עצמה תענית דיבור בת חצי שעה או סדר אחד. העיקר לגלות יוזמה ויצירתיות. רק הצעתי כיוונים, היוזמות הן שלכם ואף אחד לא יבחר לאחר איזו יוזמה הוא ייקח על עצמו.

אני מציע שהחבורה שתתארגן, מבין שלל החבורות שבע"ה תתארגנה בישיבה, תפנה לאחד הר"מים בבקשה לקבל ממנו רעיונות, הדרכה או מבט מרומם באותו תחום שבחרה לעבוד עליו בעבודת ה' ובענייני קדושה. כל חבורה כזו תהיה מעין סירת של עבודת ה' בישיבה.

בעז"ה תהיינה בישיבה חבורות כאלה, ובשל רצוננו ותפקידנו לחזק אותן, אני מודיע כי בעז"ה כל חבורה שתצליח ביוזמה שקיבלה על עצמה תתוגמל באופן מכובד ברכישת ספרים למשל, בלי נדר. כאמור, אנו מדברים

בסך הכל על ימי השובבי"ם, שמתחילים השבוע בפרשת שמות.

ימי השובבי"ם הם ימים מיוחדים, ששה שבועות של עבודה ושל התקדמות, ימים המסוגלים לתיקון ענייני הקדושה, ימים שמסוגלים בהם לצאת מן המיצרים. על ידי כך שתתסדנה חבורות שתדברנה בענייני עבודת ה' יקוימו בנו הנביא מלאכי<sup>10</sup>: "אָז נִדְבְּרוּ יְרָאִי ה' אִישׁ אֶת רְעֵהוּ" – כאשר מדברים איש עם רעהו יש מי שמקשיב: "וַיִּקְשֹׁב ה' וַיִּשְׁמָע", ולא זו אלא אף זו: "וַיִּכְתֹּב סֵפֶר זִפְרוֹן לְפָנָיו לְיְרָאִי ה' וּלְחֹשְׁבֵי שְׁמוֹ", הדברים נכתבים בספר אצל רבש"ע.

בימים אלו ראיתי ספר המסתובב בישיבה, שגם הוא עורר אותי בכיוון זה, ספרו של האדמו"ר מפיסצ'נה, הי"ד: "בני מחשבה טובה", העוסק בדרכיה של חבורה כזו שקיבלה על עצמה תקנות ועניינים. גם חבורה קטנה יכולה להותיר חותם לדורות. מי יודע שגורי האר"י שהם אלו שהנהיגו את "קבלת השבת", שהתחבבה כל כך על עם ישראל, היו אך ורק כמניין אנשים, ולמרות זאת "קבלת שבת" הפכה להיות דבר כזה גדול בישראל? כך גם הייתה חבורת הרמח"ל, שרצתה לגאול את העולם, וזכרה מהדהד במשך דורות. "אָז נִדְבְּרוּ יְרָאִי ה' אִישׁ אֶת רְעֵהוּ וַיִּקְשֹׁב ה' וַיִּשְׁמָע".

בעז"ה נעשה ונצלית, נתרומם, נבנה, נתקדש ונתעלה.

<sup>10</sup> פרק ג, פסוק טז

